

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIII. Vnio hæc mutua inter animam & Devm, per comparationem ad
sponstationem tam carnalem, quàm spiritualem, amplius exponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPUT XIII.

*Patio haec mutua inter animam & DEVUM,
per comparationem ad spousationem
tam carnalem, quam spiritua-
lem, amplius exponitur.*

RESTAT jam, ut una aut altera comparatione modum illius unionis mutua plenius explicemus. Prima comparatio, ex carnali sponsatione: secunda vero, ex matrimonio spirituali in gloria consummato, id est, per comparationem ad unionem beatificam defumda erit.

Legend.
Biblioth.
Theol. su-
pra cit.
tom. 7.
lib. 7.
sect. 4.
cap. 6.

Ponamus igitur, (& haec erit prima comparatio, & forsitan aliquantulum rudit, & pessima tamen ut haec unio melius penitusque intelligatur) virginem eleganti admodum ac decoram facie praelugentem, in suburbis munificissimi longeque magnificentissimi castri demorari, in cuius interiori cenaculo sive aula, otius orbis Imperator, oculorum tamen, resideret, qui hujus virginis captus esset amore, & illa Imperatoris, ac mutua per internuntios pollicitatione ad dulces sponsaliorum nexus subeundos (uavissime trahere) ut, etiam conditione interposita, ut non nisi statuto a Principe ac praefixo die desiderata matrimonii celebritas ageretur. Atque interim, dum ad praesignatam diem sponsalitii expectantur amplexus, mutuis hinc inde missis epistolis, & amatoris munibibus oblatis, sponsus & sponsa sibi invicem per amoris mutui consciens ac fideles nuntios amorem se colloquuntur: interdum etiam sponsus in aliquibus imaginibus faciem suam quoquomodo adumbrat, & sibi dilectissimam sponsam ostendit. Ardet ista quotidie, ac presentia realis avida, his sponsi imaginibus minime contenta, amplius inualecentem amorem sponsi, cuius amor sagittam transfixa est, vehementius languet, desiderio praesentia amati iubescit, moratum impatiens & anxius, sponsi tarditatem accusat, emoritur pando, dum expectatissimo ejus amore fuit, castissimo que osculo recreari, ardentissimis anhelat votis, faciem videre cupit amabilem, & suavissimam ejus presentiam tota tabescens animi contentionem tatus impatiens exquirit.

At vero sponsus, qui non minus ferventi exardecit amoris flamma, non minori etiam sponsae expectatione trahitur; & quod flagrantissima sponsae desideria ei magis innotescunt, eò ferventiori reciprocā dilectionis spicula percussus, ad sponsae amplexus dolcissimos vehementius fertur. Unde sit, ut aliquando noctis captans silentium (seruissime tamen) ad sponsae cubiculum occultius descendat, aut eam ad Regiam domum vocet ac trahat, ibique cum ea dulcissima misceat colloquia, & felici perfusus suavitate, serenissimus sibi illam amplexibus ac jucundissimis osculis tenuissime devinciat, copuler, & amabiliter astringet. Tunc quidem sponsa (quamvis in tenebris) verum suum agnoscat sponsum, nam & loqua ipsius manifestum eum facit; sed ei praesertim exactu suavissimo, ex anterioribus osculis sponsi praesentia innotescit, tanta liquidem est hujus Imperatoris fragranitia, tantaque suavitas, ut alterius esse quam Imperatoris ac sponsi negante.

Hac enim illius amabilissimi Principis conditio est & excellens natura, ut non solum aspergat suo gratissimo, ac serena supra omnem modum facie, verum etiam singulare quadam tactus

& oculi dilectione facilissime dignoscatur: quare licet faciem ejus tenebris obstantibus non videatur, certissime tamen illum agnoscat nec solum ex locutione, sed ex tactu singulari clare & aperte ipsum percipit, & mira alii discernit facilitate. Richardus & S. Victore hoc exemplum (si autem ejus verba legantur, explicans hanc divinam Unionem in Tract. de Gradib. charitatis violentie) egregie confirmat, dicens: *Sapientia sub hoc statu Domini descendit de celis, sapientia visitat sedentem in tenebris & ambulet mortis, sapientia gloria Domini implet tabernaculum sacerdotis: sic tamen praesentiam suam exhibet, ut faciem suam minime ostendat: dulorem suum infundat, sed decorum suum non ostendit, infundit suavitatem, sed non ostendit claritatem. Statuit itaque ejus sentitur, sed species non cernitur. Adhuc nubes & caligo in circuitu ejus: adhuc thronus ejus in columna nube: & lene quidem, & blandum admodum quod sentitur, sed nubilum omnino quod cernitur: nonnullum namque apparet in lumine. Et quamvis appareat in igne, magis tamen in igne accendit, quam illuminante: accedit namque assiduum, sed nondum illuminat intellectum. Desiderium inflamat, sed intellectum non illuminat. In hoc itaque statu anima dilectionum suum sentire potest, sed (sic ut dictum est) videre non potest. Et si videt quidem, video quasi in nocte, video velut sub nube, video denique per speculum in enigma, nondum autem facie adsciem, unde & dicit: Illumina faciem tuam super servum tuum. Hoc ille.*

Hac igitur similitudine facile intelligi: ur, quid ista DEI experimentalis perceptio sit, praecepit recolas DEUM esse in anima essentia live centro, quasi in nobilissimo castro, per gratias unionem in iustis commorantem, animam, vero iusti in suburbis castri (non enim ingredi potest ad suam essentiam.) Contrahuntur preterea sponsalia inter DEUM & priorum animas, cum per gratiam & charitatem DEO conjunguntur. Hoc autem conjunctio omnibus iustis communis est, ac veluti sponsatio meritò judicatur: matrimonii vero consummatio usque ad eorum obitum, cum DEUM in felici illa patria revelata facie conseruent, eique unione beata fuerint copulati, differtur.

Interim sponsa sponsi amore inflammata, intus suspirans ac inenarrabilibus gemitis ad dulcissimum ejus praesentiam, etiam in hac vita ardenterissime anhelat. Et quamvis interdum sponsi visionibus, revelationibus, ac locutionibus divinis frequentius visitetur, & mira confortetur, adhuc tamen amoris astu & impatiens omnia ita transcendens, non quiescit, donec amari reali praesentia perfruatur. Cum vero ardenterissimis & levissimis desideriis, & analogicis aspiracionibus mens mens fuerit a passionibus amplius defascata, elementissimus sponsus in effusis animis tamquam verus Salomon in eburneo & splendido majestatis throno residens, anima & ejus amplexus ac dulcia oscula anxiè sicuti (quantum in hac peregrinatione permittitur) cupiens le manifestare, seipsum demittens, anima & potentia per suam praesentiam illabitur, eamque ad interiora deferti (id est, ad essentiam & centrum aenigmatis) ineffabiliter trahit, ibique amoris brachis tenacissime sibi adstringit, tenuissime desculpat, mutuoque complexu ab ea stringitur & tenetur, & per hunc tactum suavissimum ab ea inefabilis: ejus suavitatis degustatur.

Per hunc vero amplexum & argum contum,

Atum, anima perfectius sponsum percipit, & experimentali notitia agnoscit, & quasi videt clavis, quam si oculis corporeis eam intueretur: ex qua quidem DEI experimentalis notitia, intellectus clarissimam ac perfectissimam cognitionem adspicitur. Ex hoc enim arcano Spiritus sancti tamen & amplexu, anima ineffabili, qui omnem notitiam transcendit, mira profundior intellectus luce, ut DEUM ineffabili quodam modo videre possit: tunc enim altiorem anima de DEO affectu cognitionem, quam omniā alias per visiones seu revelationes fuerat consecuta: nam per sapientissimum de EO notitiam, dum ei supremus apex affectiva potentia per amorem unitur, resultat in intellectu altissima quedam & sapientissima DEI contemplatio, quae ad experimentalem & suauissimam DEI perceptionem confequitur: que quidem contemplatio *Mystica Theologiae* D. Dionysio, hoc est, arcaea Dei visio & occulta notitia appellatur, ut pote que sit in immensitate illa caligine.

Et praeterē, quia est notitia experimentalis DEI per affectum, supponens ut principium & causam, experimentalis DEI notitiam, quae in voluntate praecepit invenitur, & ab ea descendit in intellectum. Ibi enim intellectus supernaturali & coactus infulo lumine illustratus, in intimitate sensibus suis clare DEI presentiam agnoscit, ac in quadam perfectissima imagine DEUM intueretur, non verē sicuti est, sed paulo minorata ab ea visione, quā Beati DEUM clare vident, id quod DEUS est contemplatur. Voluntas verō ineffabiliter amore ac incredibili jucunditate cum ipso Deo, sub ratione summi boni, unitur, ac ejus presentiam percipit.

O ter quaterque beata anima, cui adhuc in hac peregrinatione degeneri, felicissima aeternitatis pignora, ac summam Beatorum gloriam prælibare contingit! Quid autem hæc DEI manifestatio & amplexus in anima operatur, que lingua sufficer explicate? Ex illo enim fonte, qui est in tunc anima quasi torrens voluntatis, qui totam animæ regionem percurrens eam irrigat, fecundat, & exilarat, mirabiles in anima regnum dimensionant effectus, de quibus nos laius infra disseremus.

Praeterē, Unio hæc fruīta non incongrue per comparationem ad felicissimam gloriae unionem exponi potest. Ineffabilis quidem est in illo statu beatitudinis jucundissimo beatarum mentium cum DEO conjunctio, ac in ipsum omnimoda transformatio: nam ibi ut Apostolus docet, ea que nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, preparavit Alciscimus his, qui ad illius gloriae beatitudinem, ipso DEO juvante pervenerunt. Ineffabilis etiam est (ut superius sèpè prefati sumus) dum peregrinamur à Domino, unio illa arcana fruīta & ecclastica animæ cum DEO purissimis mentibus contingens. Et quamvis ista uniones multum fanē inter se distent, in multis tamen convenienter & proinde non erit abs re, ex his que in illa beata & celesti unione, tam ex Scripturarum quam Patrum doctrina cognovimus, ad hanc paulo inferiorem, quam fruītam vocamus cognitionem, descendere: in multis enim philosophari oportet in ea fere, ac in visione beatifica: eo tamen discrimine prænotato, quod in ista DEUS clare, distincte, intuitivè & quidditauè cognoscitur; in unionē verō hac, nec clare, nec distincte, nec quoad quid

est, nec omnino intuitivè licet immediate videatur, ut latius infra cap. 16, dicemus.

Praeterē, in beatifica visione DEUS sine ulla specie à Beatis cognoscitur, ipsa divinā essentia immediatè Beatorum intellectui unita, ac speciei vicem supplente, quamvis posse etiam DEUM per speciem à Beatis videri gravissimi Theologici affirmant in unionē vero hac, sive *Mystica Theologiae* contemplatione, DEUS media specie aliqua creata cognoscitur, ut *infra* etiam doceimus. Deinde, in visione beatifica intellectum DEUM videndum à lumine habituali gloriae elevari, Catholicā fides nos docet, in contemplatione vero *Mystica Theologiae* apicem intelligentia sine aliquo habitu inhærente, à DEO lumine quodam Sapientiae dono eminentiori sublevat, suscipiens annos annūm.

Denuo, in unionē ecclastica & fruīta, quando illa est in intensiori gradu, omnino à voluptatis torrente absorbentur potentia, ita ut pro eo tempore non percipient dulcedinem qua fruītur, quia ita sunt immerſa in illo stuvariatis & dulcedinis Oceano, ut non relinquatur locus tunc noticie reflexa, ut dignoscant objectum circa quod versantur: in beatitudine vero semper est ista noticie reflexa, qua intellectus percipit se videtur summum bonum, ac voluntatem illud amare, equo dulcisimè frui.

Hacigitur discriminis ratione prænotata, explicitemus jam per comparationem ad visionem beatam faciliorē ac clariori modo hanc *Mystica Theologiae* divinam ac supereminenter unionē. Quemadmodum enim in beatifica visione Deus illabitur intellectui, non solum in ratione speciei, sed etiam in ratione objecti, quem intellectus lumine glorie elevatus immediate intueretur, ac ei unitur; & voluntas etiam immediata cum DEO, quem intellectus præsentem apprehendit & videt, per amorem conjungitur, ac summo illo bono felicissimè fruīt: pari ferme modo philophari possimus in hac Deistica unione, contemplatione, amore, & fruītione; nam in hac DEUS, qui in essentia animæ omnipotens est, ineffabiliter modo menti purgata illabitur, & se manifestat, elevando quodam divino lumine intellectum, ut eum ibi existentem sibique præsenter agnoscat, ac apicem affectiè tangendo, ut DEUM infime conjunctum, ac animam deoscularem & amplexantem ardenter amet, ac amoris mutuo amplexu ei copuletur, ac in illum omnino transformata & ablopta, eo dulcisimè & suauissimè perficiatur.

Est praeterē aliud discriminē inter illapsum Dilectionis DEI in Beatorum mentes, ac illapsum in via purissimis mentibus contingentem: nam illis prius ter illatura Deus illabitur Beatorum intellectui, deinde voluntati: hic vero divinus illapsum prius, in membris solum fit in voluntate; huic enim tantum Deo illabitur, eamque immediate suo complicitu & decolulatione tangit, foras manente intellectu, qui licet divinisimo lumine tangatur, ut DEUM ipsum altissimo modo contempletur, non tamen ei illabitur, alias intellectus clare ac distincte DEUM agnoscet. In gloria statu, intellectus primò DEUM attingit ac posside; in via vero, per voluntatis attingentiam DEUS possidetur, intellectu foras remanente, ut sèpè prænotavimus.

Hæc intima & immediata ram intellectus quam voluntatis cum summo bono felicissima

Legend.
tio.
Salman-
tic. Tom.
1. Tract.
Diff. 2.
dub. 1. G.

unio, dicitur à Diotyphio *Mystica Theologia*, & diuinissima sapientia; estque supremus gradus contemplationis, ad quem in hac vita intellectus divinæ ac singularissima prævenus grauā perringe se solet. Prætermitto nunc DEI claram visionem, quam D. Paulo & Moysi ex specialissimo DEI privilegio contigisse vix creditur.

C A P V T XIV.

De duplice hujus supremae ac fruitivæ unio-
nis gradu, & aliquibus similitudinibus,
quibus intima hac vno à Patri-
bus declaratur.

Consu- **H**ec autem felicissima Unio, in qua DEUS lēnd. S. ipse per osculum & amplexum uniuersum M. Tere clare percipitur ac degustatur, dupliq; qdēm s; C. gradu gaude: aliter vocat ut sponsatio spirituālē, alter veiō matrimonium spirituale. Deut: oque grāmē mā- de mentio fit apud Patres. De spirituali sponsatione Verbi & animæ, ita toto se è Canticorum libro tractatur, ejusdem quoque sponsationis me- Commēr. minit: S. Bernardus Serm. 9. in Cant. Si quis, inquit, P. Bal- in nobis ita est desideriū vir, ut cupiat dissolvi, & cum thasatis Christo esse, cupiat autem vehementer, ardenter si- tiat, assiduè medietur, ut profecto non fecit quām in in his manfio- forma sponsi suscipiat Verbum in tempore visitationis, nes & B. bora videlicet qua se astrinxit intus quibusdam bra- P. Joan. chius sapientia, atque inde sibi infundi sensit sancti à Cruce suavitatem amoris: siquidem desiderium cordis ejus in Exerci- tribueretur ei, et si adhuc peregrinaretur in corpore, ex cit. amo parte tamen, iisque ad tempus, & tempus modicum. Ex- ris Cant. 10. 12. Nec ramen vel in transitu propto erit omni ani- 13, 14. ma, nisi illi dumtaxat, quam ingenua devotio, & desi- 15, &c derium vehemens, & prædulcus affectus sponsi pro- Flamma bat, & dignam ad quam grata visitandi accessurum viva- Verbum decorum induat, formam sponsi accipiens. moris per Hac Bernardos.

Nec te tuibe: matrimonii nomen: est enim in- Joan. 2 ter DEUM & animam arcanum quoddam con- Jesu Ma- nubium spirituale, quo DEUS & anima arctissi- ria cap. 6. mo & ferè indissolubili vinculo etiam in hac vita Theol. conjunguntur. De hoc matrimonio S. Bernardus mystic. & Serm. 83. in Cant. dicit: *Talis conformitas marit at a- Joseph a nimam Verbo, cum cui videlicet simili est per natu- Jefu Ma- ram, similiem nubilominus ipsi se exhibet per voluntati- tem, diligens sicut dilecta est. Ergo si perfectè diligit, 2. Ascens. nup̄fit. E: infrā: Verē spirituāli sancti que connubii anima contractus est iste: parum dixi contractus, complexus lic. 2. c. 7. est. Hic nexus vincit etiam quod natura articulis vincit, & lib. 3. vinculum parentum ad filios. Denique propter hoc, ait, reliquæ homo patrem suum, & matrem suam, & adhæribit sponse. E: infrā: Propterea (ut dixi) sic a- mare, nup̄fisse est: quoniam non posset sic diligere, & parum dilecta esse, ut in consensu duorum integrum sit perfectumque connubium: quod non est aliud quam amor sanctus & castus, amor suavis & dulcis, amor mutuus, intimus, validusque, qui non in carna uita, sed uno plane in spiritu duos jungat, duos faciat jam non duos, sed unum.*

Idem Bernardus Serm. 85. in Cant. prope finem, Quāndo videbitur animam, ai, relictis omnibus, Verbo votis omnibus adhædere, Verbo vivere, Verbo se regere, de Verbo concipere quod parat Verbo, que posset dicere: Mibi vivere Christus est, & mori lucrum; puta coniugem Verboque maritatam. E: infrā: Attende in spi- rituali matrimonio duo esse genera parandi, &c.

Richardus de S. Victore in Cant. cap. 8. plenius

differit de hoj-smodi matrimonio & spirituali coniunctione animæ cum DEO. Sanctus deum Bernardus de hoc etiam matrimonio spirituali videtur differere in *Tract. de Septem gradib. contenti pl. exponens illum Apostoli 2. Corinth. 2. locum, Nos autem revelata facie, gloriam DEI speculantes, &c.*

Inter hos felicissimæ Unionis gradus multi- plex inventur discimus, ut egregie docuit SS. Virgo & Mater nostra TERESIA, retor spiritualium expertissima, in lib. ii, quos divinitus à DEO illuminata conscripsit, maximè *Manstone* 7. cap. 1. & 2. *Quandoquidem (vii) DEI magnitudo nullius terminis aut limitibus continetur, idem erit etiam de eius operibus merito indicandum. Quia enim eis misericordiam & magnitudinem enarrare potest: Quare si ea, qua ante à retulimus, aut dicemus infra, DEO ipsi comparentur, miranda non sunt: omnænam sunt velut symbola quedam divina magnitudinu- ac potentie. Utinam DEVS mihi concedat, ut possem vobis explicare aliquid eorum, que ipse communicat ad istum statum pertingentium! Quando divina lontas, compattens laborum & afflictionum, quas anime sibi spirituali sponsatione conjuncte pro eo amore perfecte sunt, antequam eas spirituali matrimonio si- bi conjugat (quamvis in hac via non ita perfectè hoc matrimonio inter DEV M & animam celebre- tur, quin posset aliquando anima à DEO separari) ad propriam mansuetatem, id est, anima centrum introu- erit, ibique cum ea unitur, quod non solet contingere in spirituali sponsatione: nam id sponsa non tam ad centrum, quam ad supervorem anime partem à DEO vocari videtur.*

Est igitur magnum discrimen inter matrimonium, sponsa defensioneque spirituali, & quale est inter hā & eos, qui sponsalia contraxerunt, & illos qui matrimonio conjuncti sunt. His ut comparationibus manifestum claritatis gratia, non quia in sponsatione aut matrimoniis spirituali corporum aliquid interveniat, omni- nis enim ista conjunctio sine uno in spiritu contingit.

Primum igitur discrimen est, quid in unione spir- tualis sponsacionis, saltem tempore quo celebratur, difficiunt omnes potentiarum operationes absorventur, quid anima quasi ea a muta, ac sine ullo interiori sensu vi- deatur remanere, ita ut pro runc nulla ratione possit sentire, aut intelligere, quale ac quantum sit illud bonum quo fruatur. Quia illa magna delectatio, qua animam perfundi superius diximus, tunc sentitur, cum anima se DEO approximare cognoscit. At cum iam amoris brachia à DEO adstringuntur, eisque unitur, nihil omnino sentit, quia tunc omnes potentiae consipit ac absorbitur manent. In matrimonio vero spirituali alter solet contingere, quia tunc DEVS potentias arte absoptas & quasi ligatas solvit. & oculorum squamas tollens, permitit, ut anima percipiat aque intelligat aliiquid de ineffabilibus bonis quibus fruatur. Quod quidem mirabiliter contingit: nam anima in illo centro manens, visione intellectuali mysterium sanctissima Trinitatu, omneque tres persona man- festantur: præcedit tamen hanc manifestationem su- rissima quadam spiritus inflammatio, instar lucidis- simæ cupridam nubis, iisque notitia quadam admirabili percipit, qua ratione tres personæ sint una sub- stantia, una potentia, una sapientia, & unus solus DEVS, ita ut quod sive tenet, ubi anima (ut ita dicam) quasi intuitu cognoscat.

Est aliud præterea discrimen inter spirituali ma- trimoniis unionem ac spirituali sponsationem: quia in hac, omnia dona & gratias, que à DEO anima reci- pit, eis videtur recipere mediis parentibus, aut sensibus;

Spirituālis
disc.,
quibus
uno &
sime de-
curatur.